

Falragaszok

L elkendezve lép be a fiam, az első elemi osztály tanulója: az utcán, a falon olvasott valami nagyszerűt és gyönyörűt. Él itten egy igazán önzetlen ember – a nevét is tudja –, ki a szegények ügyét védelmezi, s nem engedi, hogy ezután a dolgozó, verejtékező érdemeseket sarokba állítsák. Azzal sem törődik, hogy homlokát sárral fröccsentik be. Megy előre az útján, s utolsó leheletéig azt hirdeti, amit ma. Van-e ennél a politikusnál nagyobb, tisztább lélek? Csakugyan nincsen.

Rátekintek fiamra, aki ezt elmondja. Arca kigyulladt, szemében könnyek ülnek. Egy szót se szólok. Tudom, mi történt. Szegényke megkapta az első ólommérgezést. Magam is átestem rajta. Heveny alakjában ilyen lázat szokott okozni. De aztán, hogy idültté válik, mint mibennünk, kiknek vére már megtermelte a betűk ellen való ellenmérget, a láz elpárolog, s utána csak nagy-nagy szomorúság marad, salakként. Tőlem kiírhatja a kávéház, hogy „elsőrendű kiszolgálás”. Nem hiszek neki. Sőt, azt is tapasztaltam, hogy ott, ahol harmadrendű kiszolgálás van, többnyire nem azt hirdetik, szerényen, de bizonyos önérzetes túlzással, hogy „másodrendű kiszolgálás”, hanem azt, hogy „elsőrendű kiszolgálás”.

E kis eset óta azonban, szokásom ellenére, figyelek a tarkuló falragaszokra. Kétségtelen, hogy sok csak a gyermekeknek készült, kiknek szűzi lelke készen fogadja be a szavakat. „Vigyázz!” – kiabál rám már messziről egy falragasz. Erre vigyázzállásba vágom magam, s olvasni kezdem a szöveget, mely azt kérdezi tőlem, tudom-e, mi különbség a Fehéresszürke és a Zöldesszürke párt között. Mi tűrés-tagadás, nem tudom. Sok mindenről gondolkoztam már életemben, a tér és idő kérdéséről, az egytagú nyelvek keletkezéséről, a rovarok életéről, az energia elvénhedéséről és a szabad versről, de bevallom, hogy soha egy pillanatig se tépelődtem azon, micsoda az az eget verő különbség, mely a két tiszteletre méltó pártot elválasztja, s attól tartok, hogy ezzel a tudatlanságommal kerülök majd föld alá. Igaz, egy barátom délután fölvilágosíthatna. De én inkább Arany Jánost olvasom.

Plakátragasztás
1930-as évek
MNM Történelmi Fényképtár

„Újat mondani vajmi bajos. A hatalomért való ősi tusában minden szót elkoptattak az évezredek óta harcoló emberek...”

Ez a plakát azt közli, hogy a Kékesszürke párt hadat üzen a jelszavak politikájának. Végre ki merték mondani ezt is. Tettek kellene, valóban tettek. Csakhogy mióta az eszemet tudom, mást se hallok, mint hogy nem jelszavak kellene, hanem tettek kellene, és a tett ma már nagyobb jelszó, mint maga a jelszó. A Lilásszürke párt boldogságot, rendet, jólétet ígér, de a Rózsaszín-szürke és a Sárgásszürke párt, mely halálosan gyűlöli a Lilás-szürke pártot, szintén ezt hangoztatja. Ebben mind megegyeznek, úgyhogy akár közös hirdetményt jegyezhetnének, békességesen. Az is érdekes, hogy egyetlenegy olyan falragasz sincsen, mely a nyomort, rendetlenséget, vérhast istenítene, s az özvegyek és árvák könyörtelen eltiprását írná zászlajára.

Tulajdonképpen megindít ez a küzdelem, mert a szavak csatája. Nem is olyan kis feladat, mint látszik. Mindenkit egyszerre megfogni, nyíltsággal és becsületességgel, amellet azonban el nem feledkezni a lendületesség-ről sem, mely könnyen szólamokra csábít. Tilos a vásáriasság, de azért

hatásosnak és feltűnőnek is kell lenni, a többitől merőben különbözőnek. Szóval ordíts, de halkán. Ez a legnagyobb íróművész tollát is próbára tenné. Hiszen minden párt önzetlen és nemes, gerinces és tiszta, meg nem alkuvó és bátor, szeplőtlen és szókimondó, csak adni akar és nem kapni, emelt homlokkal és emelt zászlóval halad előre egyenes irányban, az elve kemény, csak a szíve, az ő áldott, bolond és jóságos szíve puha, mint a vaj. Újat mondani vajmi bajos. A hatalomért való ősi tusában minden szót elkoptattak az évezredek óta harcoló emberek, s ha eredetiek óhajtanánk lenni, önmagunkat cáfolnánk meg.

Mégis miképpen lehetne feltűnni egy elképzelt, sohase létezett pártnak? Ezen töprengtem ma éjszaka, s hogy nem tudtam aludni, megfogalmaztam az alábbi falragaszt:

„A Szürke pártot, mely nem él semmi más díszítő jelzővel, mert valóban szürke, mint a por és pókháló, minden tettében csak az önérdek vezet. Nem az az önérdek, melyet jogosnak neveznek, s bizonyos körülmények közt érteni és menteni lehet, hanem az az önérdek, mely hitvány, és csak a tulajdon javát, önmagának, hozzátartozóinak érvényesülését akarja. Mi nem vagyunk alkalmasak semmi alkotó munkára, ezért embertársaink irányítására vállalkozunk. Nekünk csak jelszavaink vannak, ezzel szemben gerincünk nincsen. Nem emelt fővel megyünk, hanem csöndesen a földre nézve, azokra a görbe utakra, melyeken talán egy kis koncocskát találhatunk. De ezekhez az elveinkhez sem ragaszkodunk, mert lobogónkon a minden körülmények között való megalkuvás lengedez. Elismerjük, hogy magatartásunk nem hősi, de meglehetősen eredeti és nagyon emberi.”

Úgy képezem, hogy ez a kiáltvány elérné célját. Senki, a legmérgeesebb ellenfél sem merné azt állítani, hogy hazugságokat ígér, olyan programot, melyet a párt nem tart meg. Azonkívül mindenkit fölrázna közönyéből. És bár az itthon viaskodó pártok egyike se vállalná, mert azok mind teljes hittel, nemes eszmékért szállnak harcba, sokan akadnának, kik erre a fölhívásra az új párt irodáját tudakolnák, s mindenesetre meghatódnának a hang föltétlen őszinteségén.

(*Pesti Hírlap*, 1922. május 21. – H, 62–64. old.)